

การส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านปายาง อำเภอแม่จัน
จังหวัดเชียงราย

ENCOURAGING OBSERVING THE 5 PRECEPTS OF 5-PRECEPTS VILLAGE, PA
YANG, MAE CHAN DISTRICT, CHIANG RAI

PHRA THUKHAGAMAW

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

thanit_loonlawan@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านปายาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการ การส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านปายาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 3) เพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านปายาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Reserch) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) และจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1) กิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านปายาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่ามีกิจกรรมดังนี้คือ กิจกรรมที่ 1 : ศีลธรรมและวัฒนธรรม กิจกรรมที่ 2 : สุขภาพอนามัย กิจกรรมที่ 3 : สัมมาอาชีพ กิจกรรมที่ 4 : สันติสุข กิจกรรมที่ 5 : ศึกษาสงเคราะห์กิจกรรมที่ 6 : สาธารณสงเคราะห์ กิจกรรมที่ 7 : กตัญญูกตเวทิตา กิจกรรมที่ 8 : สามัคคีธรรม

2) รูปแบบและกระบวนการการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านปายาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า รูปแบบของการการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านปายาง ตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีการนำนโยบายมาชี้แจงกับทุกภาค

ส่วนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และดำเนินกิจกรรมโดยมีการบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยมีการสร้างแรงจูงใจผ่านการประกวด ยกย่องเชิดชู มีการสร้างจิตสำนึกอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรม

3) พัฒนาภาคีเครือข่ายการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่าการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือดำเนินการ โครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้แก่ เจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล สำนักพุทธศาสนาและสำนักวัฒนธรรมจังหวัด เชียงราย โดยใช้ชื่อว่า บวร (บ้าน วัด และราชการ)

คำสำคัญ : การส่งเสริม; การรักษาศีล 5; หมู่บ้านรักษาศีล 5 ; บ้านป่ายาง

Abstract

This material has objectives to 1) study the activities that promoted the upholding of 5 precepts of the 5 precepts keeping village of Ban Pa Yang, Mae Chan District, Chiang Rai Province, 2) study the patterns and process that promoted 5 precepts upholding of the 5 precepts keeping village of Ban Pa Yang, Mae Chan District, Chiang Rai Province and 3) to develop the network of partners to promote the upholding of the 5 precepts of the 5 precepts keeping village of Ban Pa Yang, Mae Chan District, Chiang Rai Province. This is the qualitative research, using document and interviewing as collecting data tools. The research result was found that;

1) The activities that promoted the upholding of 5 precepts of the 5 precepts keeping village of Ban Pa Yang, Mae Chan District, Chiang Rai Province was as follows; 1, morality and culture activity, 2, health activity, 3 , career responsibility activity, 4, peace activity, 5, education welfare activity, 6, public welfare activity, 7, gratitude activity and 8, dhamma unity activity.

2) The patterns and process that promoted 5 precepts upholding of the 5 precepts keeping village of Ban Pa Yang, Mae Chan District, Chiang Rai Province, was found

that the pattern to mobilize policy of the 5 precepts keeping of Ban Pa Yang village, Srikam subdistrict, Mae Chan district, Chaing Rai province, the policy was introduced to all sectors through the participation process and activities were implemented through the integration of cooperation among governmental, non-governmental and people organization, by creating incentives through contests, glorifying, and continually raising awareness through activities. And

3) develop the network of partners to promote the upholding of the 5 precepts of the 5 precepts keeping village of Ban Pa Yang, Mae Chan District, Chiang Rai Province, found that the Memorandum of Understanding (MOU) on cooperation in project implementation of the 5 precepts keeping village with all involved sectors including Abbot of various temples, district Chief, subdistrict Chief(Kamnan), village Chief(Phoo Yai Ban), district and subdistrict Cultural Council, Office of Buddhism and Cultural Office of Chiang Rai Province under the name Bowon (Houses, Temples and Government).

Key words: Promotion, Upholding of 5 Precepts, 5 Precepts Keeping Village, Ban Pa Yang.

บทนำ

ศีลในทางพระพุทธศาสนา มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนในสังคมมนุษย์ในทุกด้านของการดำรงชีวิต โดยเฉพาะวิถีชีวิตของคนไทยนั้นมีความผูกพัน ประสานกลมกลืนกับหลักความเชื่อการประพฤติปฏิบัติ จนทำให้พระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ต่างมีเมตตา ความเอื้อเฟื้อ ความอนุเคราะห์ซึ่งกันและกัน ความเสียสละ เป็นที่ตั้งตลอดมา ด้วยคุณของพุทธธรรมคำสอนแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงสั่งสอนให้มีอิสระจากปัจจัยที่เป็นเหตุแห่งเครื่องเศร้าหมองทั้งปวง ทั้งทางกายและทางใจ ทางกาย หมายถึง การไม่สร้างความวิบัติเสียหายแก่บุคคลอื่น ส่วนทางใจ คือ อิสระจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งหลายอันตรวนชีวิตความเป็นอยู่ของตน เพื่อนำสันติภาพและสันติสุขมาสู่โลกมนุษย์ พระพุทธศาสนา จึงเป็นศาสนาของผู้รู้เท่าทันภาวะความเปลี่ยนแปลงของตน ของสังคม

โดยใช้ศาสนธรรมคำสอนของพระพุทธองค์เป็นหลักยึดถือประเพณีปฏิบัติ ในส่วนของคำสั่งนั้น ได้แก่ ข้อปฏิบัติซึ่งบังคับไว้เป็นข้อห้ามมิให้กระทำ เรียกว่า ศีล เป็นข้อยกเว้นที่วางไว้เป็นกฎระเบียบ ในส่วนของคำสอน ได้แก่ คำแนะนำ คำชี้แจง การศึกษาอบรมอันเป็นหลักที่ทรงวางไว้สำหรับการประพฤติปฏิบัติที่เรียกว่า พระธรรม ถือว่าเป็นหน้าที่ ที่จะพึงประพฤติปฏิบัติเพื่อความเจริญก้าวหน้า เป็นความดีงามแห่งชีวิต ความเป็นอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย ทั้งร่างกายและจิตใจ ได้ในสังคมโดยรวม ในเรื่องของศีล ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารตำราวิชาการต่าง ๆ และได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านพอกล่าวได้สังเขป (พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, 2559 : 11)

การสร้างความปลอดภัยของสมณฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประกอบไปด้วยดังนี้คือ 1) การสร้างความปลอดภัยของสมณฉันท์นั้น เริ่มจากการสร้างความปลอดภัยในจิตใจของแต่ละคนก่อน เพื่อสร้างสันติภาพสู่สังคมภายนอก โดยใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ส่วนกระบวนการสร้างความปลอดภัยของสมณฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ใช้หลักการบริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การจัดสายงานและการจัดตัวบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และ งบประมาณ (Budgeting) โดยผู้นำชุมชนจะต้องยึดหลักการสร้างความปลอดภัยของสมณฉันท์ 6 ประการคือหลักความถูกต้อง หลักความเหมาะสม หลักความบริสุทธิ์ หลักความยุติธรรม หลักพรหมวิหารธรรม และหลักความเสียสละ จะทำให้เกิดบรรยากาศแห่งความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนอย่างแท้จริง 2. แนวทางการสร้างความปลอดภัยของสมณฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่หนึ่ง จัดตั้งศูนย์อำนวยการกลาง และศูนย์อำนวยการความสะอาดระดับชุมชนที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีวัสดุอุปกรณ์ในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูล เป็นศูนย์ประสานงานและขับเคลื่อนโครงการ มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์ที่สอง จัดอบรมประชาชน สร้างความรู้ความเข้าใจในการรักษาศีล 5 รวมถึงสถานศึกษาหน่วยงานราชการ โรงงาน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง จัดทำเอกสาร แผ่นพับและสื่อการสอนเพื่อเผยแพร่โครงการให้ทั่วถึง และขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ระดับ 2 อย่างต่อเนื่อง ตามนโยบายของคณะสงฆ์ กลยุทธ์ที่สาม พัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ และสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้น เน้นการประสานงานระหว่างบ้าน วัด และชุมชน (บวร) และ กลยุทธ์ที่สี่ สร้างเครื่องมือในการกำกับติดตาม

และประเมินผลการดำเนินโครงการที่มีคุณภาพ ขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาของจังหวัด เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย เป็นต้น ในการช่วยสร้างเครื่องมือในการกำกับติดตามและประเมินผลที่มีคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีการรายงานผลการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (ณัฐพร แสงประดับ, 2560 : 18)

“ศีล 5 มิติอารยธรรมสากล” คือ มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีความรักและความใคร่เป็นเรื่องธรรมดา แต่ความใคร่นั้น ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและศีลธรรม กฎหมายป้องปรามได้เฉพาะการละเมิดทางกาย แต่ศีลธรรมสามารถป้องปรามได้จากภายในคือจิตใจ โดยมีการส่งเสริมให้มีความเคารพกันระหว่างเพศ มีจิตสำนึกผิดชอบชั่วดี ฝึกฝนตนเองให้สามารถควบคุมเรื่องเพศได้ อันจะแสดงออกมาทางพฤติกรรม คือ มีความซื่อสัตย์กับคู่ครองของตน อันจะก่อให้เกิดเป็นความสงบสุข และความอบอุ่นภายในครอบครัวขึ้นได้ กิจกรรมการรักษาศีล ข้อ 3 การจัดอบรมเยาวชนให้มีความรับผิดชอบพฤติกรรมทางเพศ การจัดกิจกรรมการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว กิจกรรมการรักษาศีล ข้อ 4 การตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งในหมู่บ้าน จัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กิจกรรมการรักษาศีล ข้อ 5 การตั้งคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน โครงการ ดำรวจชุมชน (กรมการศาสนา, 2564 : 56)

กิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมการรักษาศีล ข้อ 1 จัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การจัดกิจกรรมป้องกันการทะเลาะวิวาทและความแตกแยก กิจกรรมการรักษาศีล ข้อ 2 การตั้งคณะกรรมการ/ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) กิจกรรมส่งเสริมสัมมาชีพ/กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบการขับเคลื่อนโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย พบว่าคณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และภาคี เครือข่ายได้ดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยใช้ลำดับขั้นบันไดทั้งสาม คือ ปรีชาญาณ หรือเข้าใจ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีอยู่แล้ว ปฏิบัติ หรือการเข้าถึง เป็นเรื่องการเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย และ ปฏิเวธ หรือการพัฒนาเริ่มต้นด้วยตัวเอง เป็นต้นแบบเผยแพร่ความรู้เพื่อจะทำให้ชุมชนมีความเป็นเจ้าของท้องถิ่น และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล 5 กิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 8 โครงการ ซึ่ง

ประสบผลสำเร็จทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมีหน่วยงานราชการต้นแบบรักษาศีล 5 สถานศึกษา
ต้นแบบรักษาศีล 5 ที่ทำการกำนันต้นแบบรักษาศีล 5 และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านต้นแบบ รักษาศีล 5 ที่
ผ่านการคัดเลือก ซึ่งการคัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบนั้น คณะสงฆ์จังหวัด เชียงราย ได้จัด
โครงการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล
5” หนเหนือ มีเกณฑ์การคัดเลือกตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 หน
เหนือ และส่วนราชการจากกรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาคัดเลือกรายชื่อ หมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ
จังหวัดละ 1 หมู่บ้าน และพิจารณาคัดเลือกให้เหลือเพียง 1 หมู่บ้าน ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์
ภาค 6 ที่มีภาระงานครบตามภาระงาน 8 ด้าน 40 ตัวชี้วัด เป็นตัวแทน ของเขตปกครองคณะสงฆ์ ซึ่ง
ได้กำหนดให้ วัดป่ายาง หมู่ที่ 2 ตำบลศรีคำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย เป็นตัวแทนคณะสงฆ์ภาค
6 ไปร่วมจัดนิทรรศการแสดงผลงานในงานมหกรรมหมู่บ้าน รักษาศีล 5 ต้นแบบ ระดับประเทศ
ประมาณเดือน พฤษภาคม 2564 ณ วัดไร่ขิง พระอารามหลวง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม
(สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2564 : 66)

บทความวิจัยนี้นำเสนอ เรื่องการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5
ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการส่งเสริมการ
รักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย และ รูปแบบและ
กระบวนการ การส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน
จังหวัดเชียงราย ตลอดจนถึง การพัฒนาภาคีเครือข่ายการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษ
ศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง
อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการ การส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5
ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่า
ยาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่องนี้มีการทบทวนวรรณกรรมดังนี้คือ

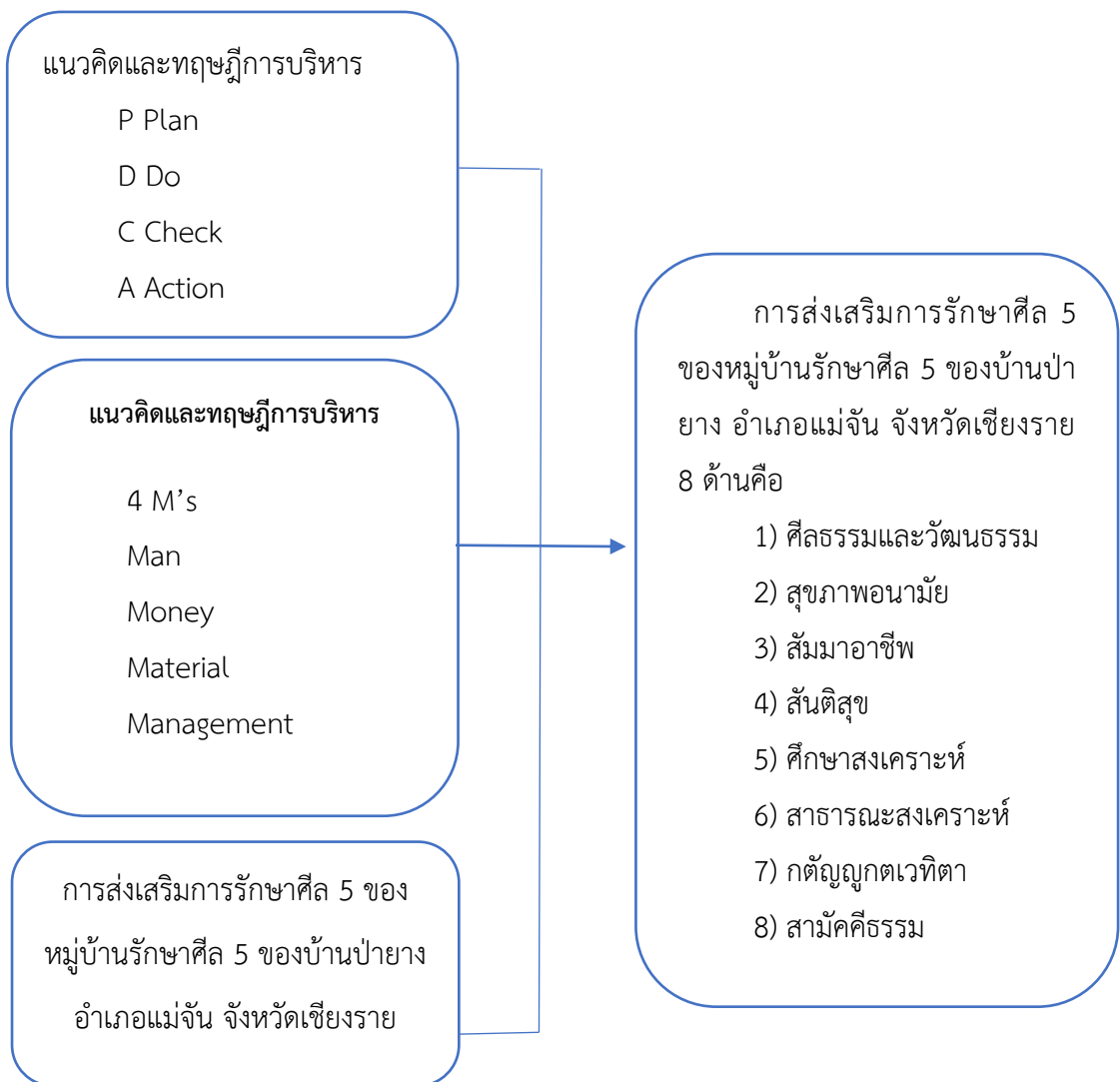
1. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงให้ความหมายของศีลไว้ว่าศีลคือเจตนาที่จะระงับรักษาความประพฤติดังกาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อยปราศจากโทษ

2. ปิ่น มุทุกันต์ ได้กล่าวว่า ผู้รักษาศีลข้อนี้ นอกจากจะระงับไม่ให้ศีลขาดเพราะปาณาติบาตแล้ว วัตถุประสงค์ที่เป็นฉาของปาณาติบาตได้ ก็ทำให้ศีลของตนบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นถ้าเว้นไม่ได้ศีลของเขาก็ต่างพร้อม เหมือนผ้าที่ไม่ขาดแต่สกปรก เรียกว่า ฉาปาณาติบาต คือ 1. การทำร้ายร่างกาย คือ การทำให้ร่างกายของเขาเจ็บปวดพิกลพิการ 2. การทรมาน คือ การทำความลำบากแก่สัตว์เกินเหตุ เช่น การใช้งานหนักเกินกำลัง 3. กักขังในที่แคบ ไม่สามารถเปลี่ยนอิริยาบถได้ 4. นำสัตว์ไปโดยวิธีทรมาน เช่น ลากไป 5. ผจญสัตว์ เช่น เล่นไก่ชน กัดปลา

3. แก้ว ชิตตะขบ กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการวินิจฉัย บุคคลผู้ที่จะล่วงละเมิดผิดศีลข้อที่ 1 หรือเรียกว่าศีลขาค้นประกอบไปด้วยองค์ 5 ประการ คือ 1. ปาณ สัตว์มีชีวิต 2. ปาณสณญิตา รู้ว่าสัตว์มีชีวิต 3. วรจิตต์ มีจิตคิดจะฆ่า 4. อุปกุกโม ทำความพยายามฆ่า 5. เตน มรณ สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น เมื่อบุคคลมีความพยายามในการฆ่าสัตว์มีชีวิตที่พร้อมด้วยองค์ประกอบทั้ง 5 ดังกล่าว ศีลจึงขาด ถ้าไม่ครบองค์ประกอบทั้ง 5 นี้ แม้องค์ใดองค์หนึ่ง เช่น ไม่มีจิตคิดจะฆ่าเช่นนี้ ศีลไม่ขาดแต่เป็นเพียงต่างพร้อมเท่านั้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิง คุณภาพ และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย
ตามแนวคิด/ทฤษฎี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษารวบรวมเอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมวัฒนธรรมและการเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันในสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการรักษาศีล 5 หลักศีล 5 ในพระพุทธศาสนา ประวัติและความเป็นมา ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย กิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้าน รักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย รูปแบบและกระบวนการ การส่งเสริมการ รักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย การพัฒนาภาคี เครือข่ายการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัด เชียงราย

2) เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและกระบวนการพัฒนางานวิจัย โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) จากการมีส่วนร่วม ของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสรุปประเด็นการนำไปสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

3) สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อระดมแนวคิด มุมมองที่มี ผลต่อการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และนำไปสู่การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ บ้านป่ายาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

- 3.1 ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล
- 3.3 ประชุมสนทนากลุ่มย่อย
- 3.4 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสาร และ จากการประชุมกลุ่มย่อย
- 3.5 สรุปผลการวิจัย
- 3.6 นำเสนอผลการวิจัย

4) เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อมูลสรุปในเชิงสถิติจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survry Research) เพื่อนำไปสู่การประมวลผลข้อมูล และศึกษาเชิงความสัมพันธ์ถึงมุมมองของ รูปแบบและวิธีการ รูปแบบการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอแม่จัน จังหวัด เชียงรายซึ่งเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน

5) สรุปผลการวิจัยที่ได้คือ ได้รูปแบบการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ บ้านป่ายาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

6) นำเสนอผลงานวิจัย ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

ผลการวิจัย

1) กิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่ามีกิจกรรมดังนี้คือ กิจกรรมที่ 1 : ศีลธรรมและวัฒนธรรม คือ การ ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมความสามัคคีและคุ้มครองสิทธิชุมชน จัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การจัดกิจกรรมป้องกันการทะเลาะวิวาทและความแตกแยก กิจกรรมที่ 2 : สุขภาพอนามัย คือ การตั้งคณะกรรมการ/ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) การ ตั้งกองทุนการเงิน/สวัสดิการเพื่อช่วยเหลือประชาชน กิจกรรมส่งเสริมสัมมาชีพ/กลุ่มเศรษฐกิจ พอเพียง กิจกรรมที่ 3 : สัมมาอาชีพ กิจกรรมที่ 4 : สันติสุข กิจกรรมที่ 5 : ศึกษาสงเคราะห์กิจกรรมที่ 6 : สาธารณสงเคราะห์ กิจกรรมที่ 7 : กตัญญูกตเวทิตา กิจกรรมที่ 8 : สามัคคีธรรม

2) รูปแบบและกระบวนการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่า ยาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า รูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ หมู่บ้านป่ายาง ตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่ามีการนำนโยบายมาชี้แจงกับทุกภาค ส่วนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และดำเนินกิจกรรมโดยมีการบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยมีการสร้างแรงจูงใจผ่านการประกวด ยกย่องเชิดชู มีการสร้างจิตสำนึก อย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรม มีการนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการสร้างความปรองดอง และผ่าน การกระตุ้นจากผู้นำ และผ่านการสื่อสารทุกรูปแบบการติดตามผลประเมินผลนโยบาย มีการกำหนด ตรวจสอบพื้นที่จริงของคณะกรรมการฯ การรายงานความก้าวหน้าของโครงการผ่านการประชุมของ

พระสังฆาธิการ ที่มีเจ้าคณะอำเภอแม่จัน พระครูอุปถัมภ์วรการ เป็นประธานอย่างต่อเนื่อง และมีการ
รายงานผลผ่านระบบเทคโนโลยีแบบออนไลน์

3) พัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่ายาง
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่าหมู่บ้านป่ายาง ตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้มีการ
ส่งเสริมการรักษาศีล 5 มาอย่างต่อเนื่อง จนได้รับกิตติกรรมประกาศหลายด้าน อาทิเช่น ได้รับการ
ประกาศเป็นชุมชนต้นแบบตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล ของสำนักงาน กศน. ในวันที่ 7
เดือน มีนาคม พุทธศักราช 2562 หรือ ได้รับกิตติกรรมประกาศชูเกียรติ จากคณะกรรมการพัฒนา
คุณภาพชีวิต (พชอ.) แม่จัน ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่จัน ในฐานะภาคีเครือข่าย การ
รณรงค์ ควบคุม ป้องกัน การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อชุมชนปลอดภัย ในวันที่ 30 กันยายน
2563 เป็นต้นซึ่งภาคีเครือข่ายการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านป่ายาง
ตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ การพัฒนากิจกรรมของหน่วย
อบรมประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีงานวิจัยที่สอดคล้องดังนี้คือ

พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ (แช่หลี่) ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างความปลอดภัย
ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัย พบว่า การ
สร้างความปลอดภัยนั้น เริ่มจากการสร้างความปลอดภัยในจิตใจของแต่ละคนก่อน เพื่อ
สร้างสันติภาพสู่สังคมภายนอก โดยใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาส่วนกระบวนการสร้างความ
ปลอดภัย ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้หลักการ
บริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

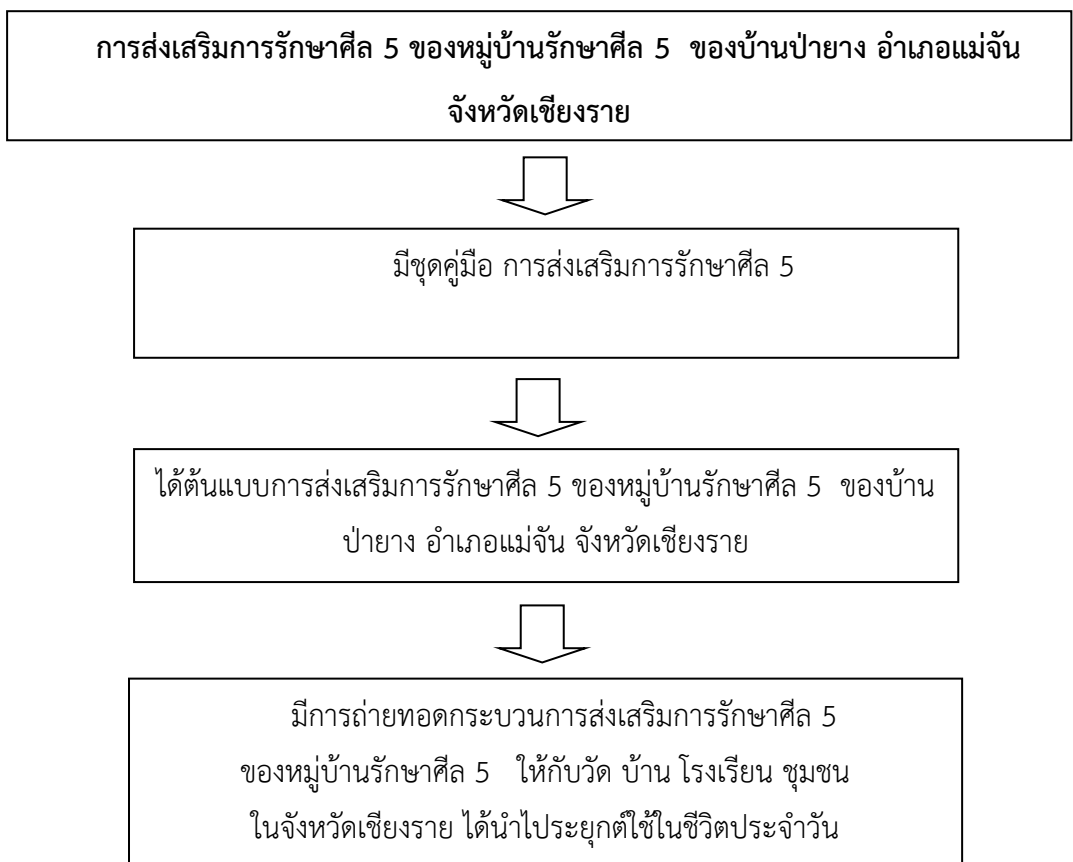
วศกร เพิ่มผล ได้วิจัยเรื่อง “ศีล 5 มิติอารยธรรมสากล” ผลการวิจัยพบว่ามนุษย์อาศัย
อยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีความรักและความใคร่เป็นเรื่องธรรมดา แต่ความใคร่นั้น ต้องอยู่ภายใต้กรอบ
ของกฎหมายและศีลธรรม กฎหมายป้องปรามได้เฉพาะการละเมิดทางกาย แต่ศีลธรรมสามารถป้อง
ปรามได้จากภายในคือจิตใจ โดยมีการส่งเสริมให้มีความเคารพกันระหว่างเพศ มีจิตสำนึกผิดชอบชั่วดี

ฝึกฝนตนเองให้สามารถควบคุมเรื่องเพศได้ อันจะแสดงออกมาทางพฤติกรรม คือ มีความซื่อสัตย์กับ
คู่ครองของตน อันจะก่อให้เกิดเป็นความสงบสุข และความอบอุ่นภายในครอบครัวขึ้นได้

บุญหนา จิมานัง และคณะ ได้ศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของเด็กเยาวชนตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า เด็กเยาวชนในตำบลโคกสี เคยประพฤติผิดทั้ง 5 ข้อทุกข้อ
โดยเฉพาะเคยพูดโกหกมีมากถึงร้อยละ 96 รองลงมาเป็นการขโมยเงินของพ่อแม่ และการดื่มเหล้า
หรือเบียร์ร้อยละ 50 และ 46.3 ตามลำดับ และยังพบว่า พฤติกรรมการรักษาศีลทุกข้อโดยรวมอยู่ใน
ระดับน้อย เด็กและเยาวชนที่มีการปฏิบัติและร่วมกิจกรรมทางศาสนา มาก ไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการ
รักษาศีลของเด็กและเยาวชนในตำบลโคกสีแต่อย่างใด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มีดังนี้คือ

สรุป

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านป่า
ยาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า รูปแบบการขับเคลื่อนโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ของ
คณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย พบว่าคณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด
และภาคี เครือข่ายได้ดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยใช้ลำดับขั้นบันไดทั้งสาม
คือ ปรัชญา หรือเข้าใจข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีอยู่แล้ว ปฏิบัติ หรือการเข้าถึง เป็นเรื่องการเข้าใจ
กลุ่มเป้าหมาย และ ปฏิเวธ หรือการพัฒนาเริ่มต้นด้วยตัวเอง เป็นต้นแบบเผยแพร่ความรู้เพื่อจะทำให้
ชุมชนมีความเป็นเจ้าของท้องถิ่น และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการ
พัฒนาชีวิตตามหลักศีล 5 กิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำ
ตำบล จำนวน 8 โครงการ ซึ่งประสบผลสำเร็จทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมีหน่วยงานราชการต้นแบบ
รักษาศีล 5 สถานศึกษาต้นแบบรักษาศีล 5 ที่ทำการกำนันต้นแบบรักษาศีล 5 และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
ต้นแบบ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ก. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในการบริหาร
จัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายและเกิดความยั่งยืน

ข. ควรมีการนำรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดเชียงรายไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ค. ควรมีการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในเรื่องเกี่ยวกับการขับเคลื่อนงาน
โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”
นวัตกรรมในการจัดการความรู้ในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ความรู้เกี่ยวกับมีรูปแบบ (Model) การขับเคลื่อนนโยบายหมู่บ้าน
รักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จของวัดป่ายาง ตำบลศรีค้ำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย

References

- กรมการศาสนา. (2554). *กิจกรรมการส่งเสริมการรักษาศีล 5*. พิมพ์ครั้งที่ 82. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วน ลานนาพรินท์ฟอร์ม จำกัด.
- พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ. (2559). *ศีลในทางพระพุทธศาสนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
บุญญาภาการพิมพ์ จำกัด.
- ณัฐพร แสงประดับ. (2560). *เครื่องมือในการทำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการหมู่บ้าน
รักษาศีล 5*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : 59 แพคพริ้นท์ จำกัด.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2564). *หมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ*. พิมพ์ครั้งที่
4. กรุงเทพมหานคร : หจก.เทคโนโลยีปริ้นติ้งเซนเตอร์.